

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Tekst 1

---

1 maximumscore 1

de bedekte en de onbedekte delen van Daphne's lichaam/armen
Of woorden van overeenkomstige strekking.

Opmerking

Alleen een scorepunt toekennen wanneer beide onderdelen van het antwoord juist zijn.

2 maximumscore 1

Nee, ze vlucht omdat ze helemaal geen (liefdes)relatie wil / vanwege het feit dat ze door de anti-liefdespijl van Amor getroffen is.
Of woorden van overeenkomstige strekking.

3 maximumscore 3

- a. Ik ben geen vijand / Ik houd van je 1
  - b. Je zou je pijn kunnen doen / Je zou kunnen vallen / Je zou je benen kunnen verwonden 1
  - c. Ik ben niet zo maar iemand(, maar de god Apollo) / Ik ben belangrijk / Ik ben een (veelzijdige) god 1
- Of woorden van overeenkomstige strekking.

4 maximumscore 1

per me quod erit(que fuitque estque) patet (regel 517-518)

5 maximumscore 2

- De opmerking '(Ei mihi, quod) nullis amor est sanabilis herbis' / '(mijn) liefde is niet te genezen' / 'er is tegen (mijn) liefde geen kruid gewassen' lijkt in tegenspraak te zijn met 1
  - het aanreiken van (genees)middelen tegen de liefde (in de *Remedia Amoris*) 1
- Of woorden van overeenkomstige strekking.

Vraag	Antwoord	Scores
6	maximumscore 1 (opiferque) per orbem (dicor) (regel 521-522)	
7	maximumscore 1 blanditias (regel 531)	
8	maximumscore 1 timido (regel 525)	
9	maximumscore 2 • a. ~ ~ ~ ~ ~ ~ ~ ~ ~ ~ ~ ~ ~ ~ ~ ~ ~ ~	1
	• b. met forma; de slot-a van aucta is kort, en dus congrueert het met forma, dat nominativus/onderwerp is / en dus congrueert aucta niet met fuga (dat een lange a heeft)	1
	Of woorden van overeenkomstige strekking.	
	<i>Opmerking</i> Bij b. alleen een scorepunt toekennen wanneer beide onderdelen van het antwoord juist zijn.	
10	maximumscore 1 De herhaling van de letter p / De alliteratie klinkt als het geluid van roffelende dierenpoten. Of woorden van overeenkomstige strekking.	
11	maximumscore 2 • In de regels 504-509 heeft Apollo betoogd dat zijn achtervolging niet door vijandschap wordt gedreven (maar door liefde)	1
	• In de vergelijking is de drijfveer vijandschap	1
	Of woorden van overeenkomstige strekking.	

Tekst 2

- 12 **maximumscore 1**
op (Paris') liefde/trouw
Of woorden van overeenkomstige strekking.

- 13 **maximumscore 1**
finiet (regel 164) is een futurum
Of woorden van overeenkomstige strekking.

Opmerking
Alleen een scorepunt toekennen wanneer beide onderdelen van het antwoord juist zijn.

Vraag	Antwoord	Scores
14	maximumscore 3 <ul style="list-style-type: none"> • a. virtus (regel 168) • b. Pallade (regel 168) • c. te (regel 165) 	1 1 1
	<p><i>Opmerking</i> <i>Bij c. niet fout rekenen wanneer als antwoord is gegeven 'tuo (regel 167)'.</i></p>	
15	maximumscore 1 Paris weet niet / De lezer weet dat Paris in Troje grote verwijten gemaakt zullen worden / dat er ellende uit zal voortkomen / dat Troje erdoor ten onder zal gaan. Of woorden van overeenkomstige strekking.	
	<p><i>Opmerking</i> <i>Alleen een scorepunt toekennen wanneer ingegaan is op enerzijds de kennis van de lezer en/of het gebrek aan kennis bij Paris, en anderzijds de inhoud van die kennis.</i></p>	
16	maximumscore 2 <ul style="list-style-type: none"> • a. Non degener (regel 173) • b. nec turpiter (regel 174) 	1 1
17	maximumscore 1 In regel 187 beweert Paris dat Helena bij het zien van Troje / in Troje zal zeggen dat Griekenland (heel) arm is. Dat wordt in regel 188 uitgelegd door mede te delen dat Troje (heel) rijk is / dat elk huis in Troje net zo rijk is als een hele stad elders. Of woorden van overeenkomstige strekking.	
	<p><i>Opmerking</i> <i>Alleen een scorepunt toekennen wanneer beide onderdelen van het antwoord juist zijn.</i></p>	
18	maximumscore 2 <ul style="list-style-type: none"> • a. Paris wil (met zijn brief) Helena voor zich winnen (en een negatieve opmerking over Sparta zou beledigend zijn voor de in Sparta wonende Helena) • b. Paris heeft in de vorige regels een negatieve opmerking over Griekenland gemaakt (en Sparta is een Griekse stad) Of woorden van overeenkomstige strekking.	1 1

Vraag	Antwoord	Scores
19	<p>maximumscore 3</p> <ul style="list-style-type: none"> • a. cultus (nostra de gente virorum) (regel 195) • b. non facit iste locus (regel 192) • c. Bij Ovidius hoopt Paris dat Helena zich door de verwachting van weelde zal laten verleiden. Bij Euripides verwijt Hecuba Helena dat ze zich door deze verwachting heeft laten verleiden <p>Of woorden van overeenkomstige strekking.</p>	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>
<p><i>Opmerking</i> <i>Bij c. alleen een scorepunt toekennen wanneer beide onderdelen van het antwoord juist zijn.</i></p>		
20	<p>maximumscore 1</p> <p>Als Trojaanse mannen er al zo prachtig (verzorgd) uitzien, dan zal (de verzorging van) het uiterlijk van Trojaanse vrouwen al helemaal prachtig / des te prachtiger zijn.</p> <p>Of woorden van overeenkomstige strekking.</p>	
21	<p>maximumscore 1</p> <p>Ze wordt neergezet als een plattelandsmeisje / als afkomstig uit een of andere onbetekenende plaats.</p> <p>Of woorden van overeenkomstige strekking.</p>	
22	<p>maximumscore 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • a. gaudet (regel 204) • b. (volucrum) mater Amorum (regel 203) 	<p>1</p> <p>1</p>
23	<p>maximumscore 2</p> <p>Menelaus' vader / Atreus had de kinderen / een kind van zijn broer / van Thyestes als maaltijd (voor hem) bereid; de zon (met zijn licht) keerde zich daarvan (in/uit afschuw) met zijn paarden/wagen af.</p> <p>Of woorden van overeenkomstige strekking.</p>	
<p><i>Opmerking</i> <i>Eén scorepunt in mindering brengen voor elke onjuiste, onvolledige of ontbrekende verklaring van een van de in de vraag genoemde Latijnse woorden.</i></p>		
24	<p>maximumscore 1</p> <p>(de regels) 209 en 210</p>	
25	<p>maximumscore 1</p> <p>Tantalus is een zware misdadiger (aan wie Paris in de regels 211-212 refereert om negatief over Menelaus te zijn, terwijl Paris in het voorafgaande heeft gezegd dat Phrygiërs hooggewaardeerd zijn).</p> <p>Of woorden van overeenkomstige strekking.</p>	

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

4.2 Beoordelingsmodel voor de vertaling

Opmerking vooraf

Een praesens historicum mag zowel met een onvoltooid tegenwoordige tijd als met een onvoltooid verleden tijd of voltooid tegenwoordige tijd vertaald worden.

Kolon 26

26 maximumscore 2

“O utinam possim populos reparare

O/Ach kon ik de volken / de bevolking maar (weer) herstellen/vervangen / als ik toch de volken / de bevolking (weer) kan/kon herstellen/vervangen / O/Ach moge/mocht ik toch de volken / de bevolking (weer) kunnen herstellen/vervangen / O/Ach hopelijk kan ik de volken / de bevolking (weer) herstellen/vervangen

Niet fout rekenen: **O** niet vertaald

Niet fout rekenen: **populos** mensen

reparo elke andere betekenis dan ‘(weer) herstellen/vervangen’ of een synoniem daarvan

0

Kolon 27

27 maximumscore 1

paternis artibus

met/door de bekwaamheid / met/door de middelen/kunst(en) / op de manier van mijn vader

Niet fout rekenen: **paternis** vaderlijke

Kolon 28

28 maximumscore 1

atque animas formatae infundere terrae!

en (de) levensadem inblazen in (de) vormgegeven klei

Niet fout rekenen: **animas** levensadems

Kolon 29

29 maximumscore 2

Nunc genus in nobis restat mortale duobus

Nu bestaat de menselijke soort / het sterfelijk geslacht alleen nog uit ons tweeën

genus elke andere betekenis dan ‘soort/geslacht’ of een synoniem daarvan

0

mortale verbonden met **nobis**

0

Vraag	Antwoord	Scores
<p>30</p>	<p>Kolon 30 maximumscore 1 — sic visum superis — zo is er besloten door de (hemel)goden</p> <p>superi elke andere betekenis dan ‘(hemel)goden’ of een synoniem daarvan</p>	<p>0</p>
<p>31</p>	<p>Kolon 31 maximumscore 2 hominumque exempla manemus.” en blijven wij / en wij blijven (bestaan als) voorbeelden/originelen van (de) mensen</p> <p>Niet fout rekenen: exempla vertaald als enkelvoud manere wachten (op)</p>	<p>0</p>
<p>32</p>	<p>Kolon 32 maximumscore 1 Dixerat, et flebant. Hij had (zo) gesproken, en ze / Deucalion en Pyrrha huilden</p> <p>Niet fout rekenen: Dixerat Hij sprak (zo)</p>	
<p>33</p>	<p>Kolon 33 maximumscore 2 Placuit caeleste precari numen Het beviel hun / ze besloten de goddelijke macht / de hemelse godheid te smeken</p> <p>caeleste niet verbonden met numen caeleste precari numen dat de goddelijke macht / de hemelse godheid gesmeekt werd</p>	<p>0 1</p>
<p>34</p>	<p>Kolon 34 maximumscore 2 et auxilium per sacras quaerere sortes. en hulp te zoeken/vragen door/met (een) heilige orakelspreuk(en)</p> <p>per bij/aan</p>	<p>1</p>

Vraag	Antwoord	Scores
35	<p>Kolon 35 maximumscore 1 Nulla mora est; Er was geen uitstel</p>	
	<p>Niet fout rekenen: Het kon meteen gebeuren</p>	
36	<p>Kolon 36 maximumscore 1 adeunt pariter Cephisidas undas, ze gingen samen naar de rivier de Cephisus</p>	
	<p><i>Regel 370 is voorvertaald.</i></p>	
37	<p>Kolon 37 maximumscore 2 Inde ubi libatos irroravere liquores Zodra/toen ze (de/het) uit de rivier geschept(e) vloeistof(fen)/water gesprenkeld hadden</p>	
	<p>Niet fout rekenen: irroravere ze sprenkelden / ze hebben gesprenkeld</p>	
38	<p>Kolon 38 maximumscore 1 vestibus et capiti, over (hun) kleding en (hun) hoofd (heen)</p>	
39	<p>Kolon 39 maximumscore 2 flectunt vestigia sanctae ad delubra deae, richtten/wendden ze hun stappen naar de/een tempel van de/een heilige godin</p>	
	<p>Niet fout rekenen: flecto vestigia (zich) omkeren</p>	
	<p>Niet fout rekenen: sanctae ad delubra deae naar de/een heilige tempel</p>	
	<p>van de/een godin</p>	
	<p>Niet fout rekenen: delubra vertaald als meervoud</p>	
40	<p>Kolon 40 maximumscore 2 quorum fastigia turpi pallebant musco waarvan de gevelstenen groenachtig waren door ontsierend/lelijk mos</p>	
	<p>Niet fout rekenen: quorum fastigia de gevelstenen daarvan/ervan</p>	
	<p>Niet fout rekenen: palleo bleek zijn</p>	

Vraag	Antwoord	Scores
Kolon 41		
41	<p>maximumscore 1 stabantque sine ignibus arae. en (waarvan) de altaren zonder vuur/vuren stonden / en (waarvan) het altaar zonder vuur/vuren stond</p>	
	<p>Niet fout rekenen: stabantque sine ignibus arae vertaald als hoofdzin ignibus arae vuren van het altaar arae brandstapel(s)</p>	<p>0 0</p>
Kolon 42		
42	<p>maximumscore 2 Ut templi tetigere gradus, Zodra/toen ze de treden/trap van de tempel bereikt hadden</p>	
	<p>Niet fout rekenen: tetigere ze bereikten / ze hebben bereikt ut elke andere betekenis dan 'zodra/toen' of een synoniem daarvan</p>	<p>0</p>
Kolon 43		
43	<p>maximumscore 2 procumbit uterque pronus humi bogen beiden zich voorover (naar voren) ter aarde / gingen beiden voorover/plat op de grond liggen</p>	
	<p>Niet fout rekenen: uterque elk Indien niet als hoofdzin vertaald pronus elke andere betekenis dan 'voorover/plat' of een synoniem daarvan</p>	<p>1 0</p>
Kolon 44		
44	<p>maximumscore 2 gelidoque pavens dedit oscula saxo; en gaven bevend kussen aan het/de koude steen / het koude marmer</p>	
	<p>dedit niet vertaald met als onderwerp uterque (kolon 43) gelido saxo niet vertaald als dativus</p>	<p>0 0</p>
Kolon 45		
45	<p>maximumscore 1 atque ita (kolon 46) dixerunt en zo zeiden ze</p>	

Vraag	Antwoord	Scores
<p>Kolon 46 46 maximumscore 2</p>	<p>“Si precibus” (kolon 45) “numina iustis victa remollescunt, Als de goden / goddelijke macht/wil, overgehaald door rechtvaardige/gerechtigde/juiste gebeden/smeekbeden, zich laten/laat vermurwen</p> <p>Niet fout rekenen: precibus iustis verbonden met remollescunt in plaats van met victa</p>	
<p>Kolon 47 47 maximumscore 1</p>	<p>si flectitur ira deorum, (en) als de woede van de goden (zo/erdoor) tot bedaren gebracht wordt</p>	
<p>Kolon 48 48 maximumscore 2</p>	<p>dic, Themis, qua generis damnum reparabile nostri arte sit, zeg (ons dan), Themis, op welke manier het verlies / de schade van de menschheid herstelbaar is</p>	
	<p>Themis Themis</p> <p>damnum elke andere betekenis dan ‘verlies/schade’ of een synoniem daarvan</p> <p>reparabile niet vertaald als naamwoordelijk deel van het gezegde</p>	<p>1</p> <p>0</p> <p>0</p>
<p>Kolon 49 49 maximumscore 2</p>	<p>et mersis fer opem, mitissima, rebus.” en bied/breng hulp, zeer milde / allermildste, aan/bij de overstroomde/verzonken wereld/natuur/dingen</p> <p>Niet fout rekenen: mersis rebus vertaald als ablativus absolutus opem ferre elke andere betekenis dan ‘hulp bieden/brengen’ of een synoniem daarvan</p>	<p>0</p>

Bronvermeldingen

---

vraag 4	Lucianus, Dialogi Deorum 16
vraag 19	Euripides, Trojaanse vrouwen, 991-997
vraag 22	Homerische hymne voor Aphrodite, 199
vraag 24	Ovidius, Legendarische vrouwen [Heroides], W.A.M. Peters, Baarn 1994
tekst 1	Ovidius, Metamorphoses 1.497-539
tekst 2	Ovidius, Heroides 16.163-212
tekst 3	Ovidius, Metamorphoses 1.363-380